

YKS FELSEFE

**VARLIK FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ
BİLİM FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ**

VARLIK FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

Varlık felsefesi (ontoloji) nedir?

Varlık Felsefesinin Soruları

Varlık nedir?

Gerçekten bir şey var mıdır?

Varlığın mahiyeti nedir?

Evrende amaçlılık var mıdır?

Varlık felsefesinde varlıklar ikiye ayrılır:

YKS FELSEFE

Real Varlık (Gerçek varlık)

Düşünsel Varlık (İdeal Varlık)

- Felsefe ve bilim; her ikisi de varlığı açıklamaya çalışan alanlardır.
- Her bilim dalı varlığı kendi alanına göre ele alır. Bu anlamda seçicidir.
- Bilimler varlığın var olup olmadığını tartışmaz.
- Felsefe, varlık kavramındaki problemleri açığa çıkarmaya çalışır.
- Felsefe, genel olarak «varlık»la ilgilenir.

Metafizik var olanı duyum ötesi boyutu içinde ele alır, asıl gerçekliği, varlığın ilkelerini araştıran bir alandır.

*Felsefe-metafizik ve
ontoloji ilişkisi*

Ontoloji, var olanın temel yapısını, türlerini, varoluş tarzlarını ve determinasyon ilkelerini ele alır.

Yoktur

Nihilizm

(Hiççilik)

- Taoculuk
- Gorgias

Vardır

Realizm

(Gerçekçilik)

VARLIK FELSEFESİNİN TEMEL PROBLEMLERİ

Varlığın Niceliği Sorunu

Monizm (Tekçilik)

- Thales
- Anaksimenes
- Anaksimandros
- Demokritos
- Herakleitos

Düalizm (İkicilik)

- Descartes

Plüralizm (Çokçuluk)

- Empedokles

- **Oluş Felsefesi**- Herakleitos
- **İdealizm (Düşüncecilik)**

Platon → İdealar Evreni – Duyular(Fenomenler) Evreni

Aristoteles → Madde - Form

Farabi → Zorunlu Varlık – Mümkün Varlık

Hegel → Geist (Tin, Ruh), Diyalektik İdealizm

Materyalizm (Maddecilik)

YKS FELSEFE

Demokritos: ATOM

T. Hobbes: CİSİM

La Mettrie : MEKANİZM- «MAKİNE İNSAN»

K. Marx: DİYALEKTİK MATERYALİZM

Fenomenalizm

- Temsilcisi Edmund Husserl'dir.
- Bilinç nesnelere hareketle öze ulaşabilir.

Varoluşçuluk

- J. P. Sartre'a göre 'Varoluş özden önce gelir.'
- İnsan, özgür seçimleriyle kendini ne yaparsa o olur.

Evrende Amaçlılık Var mıdır?

YKS FELSEFE

Vardır → İdealizm (Platon, Farabi)

Yoktur → (Nihilizm, Materyalizm)

Yardıma muhtaç aç bir çocuğu doyurma eylemini düşünün. Birçok insan, bunun ahlaki açıdan iyi bir davranış olduğu konusunda hemfikirdir. Peki, birini bunu yaparken izlediğimizde tam olarak gördüğümüz nedir? Aç birini doyuran kişi, yardıma muhtaç çocuk, çiğneme eylemi ve belki de çocuğun gülümsemesi. Ancak göremediğimiz, göremeyeceğimiz bir şey vardır, o da eylemin aslını oluşturan “iyilik”. Görülemediğine göre yok mu sayılmalıdır? Bence hayır. “iyi” olmadığında ahlaktan da söz edilemez. Oysa bende bir “iyi” fikri var.

Bu parçadan hareketle, varlık hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir olandan türedięi
- B) Birden çok ilkeden kaynaklandığı
- C) Deęişmez olduğu
- D) Düşünülebilir olduğu
- E) Oluş hâlinde olduğu

Yardıma muhtaç aç bir çocuğu doyurma eylemini düşünün. Birçok insan, bunun ahlaki açıdan iyi bir davranış olduğu konusunda hemfikirdir. Peki, birini bunu yaparken izlediğimizde tam olarak gördüğümüz nedir? Aç birini doyuran kişi, yardıma muhtaç çocuk, çiğneme eylemi ve belki de çocuğun gülümsemesi. Ancak göremediğimiz, göremeyeceğimiz bir şey vardır, o da eylemin aslını oluşturan “iyilik”. Görülemediğine göre yok mu sayılmalıdır? Bence hayır. “iyi” olmadığında ahlaktan da söz edilemez. Oysa bende bir “iyi” fikri var.

Bu parçadan hareketle, varlık hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bir olandan türedięi

B) Birden çok ilkeden kaynaklandığı

C) Deęişmez olduğu

D) Düşünülebilir olduğu

E) Oluş hâlinde olduğu

BİLİM FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

BİLİM FELSEFESİNİN KONUSU VE PROBLEMLERİ

YKS FELSEFE

- Bilim nedir?
- Bilim felsefesi nedir?

**Aşağıdaki tabloda verilen açıklamaların karşısına ait olduğu bilimsel özelliği yazalım
(Evrensellik, Nesnellik, Tutarlılık, Sistemli olma, Tekrar edilebilirlik, Eleştirelilik, Yöntemlilik)**

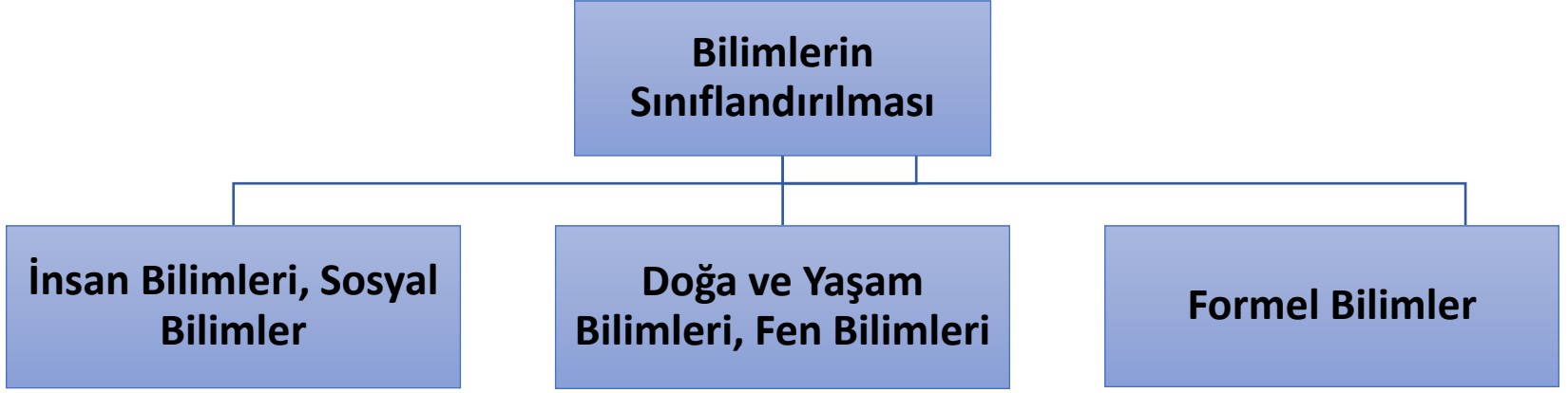
Açıklamalar	Özellikler
Bilimin gelişme ve ilerlemesinde bütün uygarlıkların katkısı vardır.	
Bilim, bilim insanlarının kişisel görüşlerini değil, bilimsel araştırmaların sonuçlarını yansıtır.	
Bilim bir iç bütünlüğe, yapı ve işleyişe dayanır.	
Bilimde sonuçlara belli bir yol izlenerek ulaşılır.	
Bilimin ortaya koyduğu sonuçlar birbiriyle çelişmez.	
Bilim insanları ulaştıkları sonuçları her aşamada tekrar tekrar değerlendirir.	
Bilimsel bir deney, aynı koşullarda, farklı bilim insanları tarafından farklı zamanlarda yeniden yapılabilir.	

Bu özelliklere ek olarak bilim;

YKS FELSEFE

- Olgusaldır.
- Seçicidir.
- Ön deyi, Ön görüde bulunur.
- Nedensellik ilkesine dayanır.
- Genelleyicidir.

- Merak etme
- Şüphe duyma
- Gözlem ve ölçme yapabilme
- Denemekten vazgeçmeme
- Mantıklı olma

1. Sorunun Saptanması

2. Hipotez Aşaması

3. Deney

4. Teori

5. Kanun

BİLİME FARKLI YAKLAŞIMLAR

ÜRÜN OLARAK BİLİM Bilime klasik bakış	ETKİNLİK OLARAK BİLİM
Bilime klasik bakıştır. Mantıkçı pozitivistlerin anlayışıdır. Carnap, Reichenbach temsilcisidir.	Bilim, bilim insanlarının bir etkinliğidir. T. Kuhn ve Toulmin temsilcisidir.
Bilimi anlamak için ortaya konulmuş ürünlere bakmak gerekir.	Bilimi anlamak için ürüne değil sürece ve bilim insanları topluluğuna bakmak gerekir.
Bilim, bir önermeler topluluğudur. Kesinlik değeri kazanmış nesnel bilgilerden oluşur. Bir önerme doğrulanabiliyorsa anlamlıdır.	Bilimin sadece mantıksal analiziyle uğraşılırsa bilimin toplumsal yönü göz ardı edilir.
Bilim insanları bilimsel araştırmalarında mutlak anlamda nesneldir.	Bilim mutlak anlamda nesnel değildir.
Bilim birikimsel olarak ilerler.	Bilim devrimsel olarak sıçramalarla ilerler. Bir paradigma dan diğerine geçiş ilerlemedir.
Popper'ın doğrulanabilirliğe karşı yanlışlanabilirlik ölçütü de bu başlıkta ele alınabilir.	

Benzerlikleri	Farklılıkları
Her ikisi de rasyoneldir.	Amaç ve yöntemleri farklıdır. Felsefe salt akla dayalıyken bilim deney ve gözleme dayanır.
Her ikisi de eleştireldir.	Bilim olgusal dünyada iş görür. Felsefe hem olgusal hem metafizik alanı konu edinir.
Her ikisi de mantıksal ve tutarlıdır.	Bilim varlığı parçalara ayırır. Felsefe bütüncül bakar.
Her ikisi de bilinçli, yöntemli, sistemli birer araştırma faaliyetidirler.	Bilim nesneldir. Felsefe özneldir.

BİLİM VE FELSEFE ETKİLEŞİMİ

- Felsefe ve bilim karşılıklı olarak birbirini etkiler ve birbirinden etkilenirler.
- Bilim, özellikle yöntem ve bilim etiği alanındaki sorunların çözümünde felsefeye ihtiyaç duyar.
- Felsefe de bilimlerin sonuçlarından yola çıkarak düşünsel anlamda yeni açılımlar yapar, ufkunu genişletir.

BİLİMİN DEĞERİ

- ❑ Bilimin günlük hayatımıza doğrudan etkisinin olduğu alanlar vardır. Bilimi faydalı ve zararlı bulan görüşler vardır.
- ❑ Bilim, entelektüel değeriyle bireylere eleştirel düşünme, rasyonel bakış açısı, sabırlı olma gibi özellikler konusunda destek sağlayabilir.

Modern fiziğin temeli olan Kuantum Kuramı hakkındaki popüler kitapların tümü şu noktanın altını çizer: Newton Kuramı'nı temel alan eski fizikten kalma varsayımların hiçbirini yeni fiziğin içine taşıyamazsınız. Örneğin, eski fizik anlayışında bulunan, her olayın bir nedeni olduğu ya da olayların, nedenleri tarafından belirlendikleri anlayışını yeni fiziğe aktaramayacağınız gibi "parçacık" terimini Kuantum Kuramı içinde kullanıyorsanız parçacığın Newtoncu anlamda küçük bir madde parçası olduğunu da varsayamazsınız.

Newton Kuramı ile Kuantum Kuramı hakkındaki bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bu iki kuramın birbirine karşıt olduğu
- B) Newton Kuramı'nın yanlış olduğu
- C) Kuantum Kuramı'nın daha nesnel olduğu
- D) Bu iki kuramın farklı paradigmalarda olduğu
- E) Bilimsel bilginin tekrarlanabilir olduğu

Modern fiziğin temeli olan Kuantum Kuramı hakkındaki popüler kitapların tümü şu noktanın altını çizer: Newton Kuramı'nı temel alan eski fizikten kalma varsayımların hiçbirini yeni fiziğin içine taşıyamazsınız. Örneğin, eski fizik anlayışında bulunan, her olayın bir nedeni olduğu ya da olayların, nedenleri tarafından belirlendikleri anlayışını yeni fiziğe aktaramayacağınız gibi "parçacık" terimini Kuantum Kuramı içinde kullanıyorsanız parçacığın Newtoncu anlamda küçük bir madde parçası olduğunu da varsayamazsınız.

Newton Kuramı ile Kuantum Kuramı hakkındaki bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bu iki kuramın birbirine karşıt olduğu
- B) Newton Kuramı'nın yanlış olduğu
- C) Kuantum Kuramı'nın daha nesnel olduğu
- D) Bu iki kuramın farklı paradigmalarda olduğu**
- E) Bilimsel bilginin tekrarlanabilir olduğu